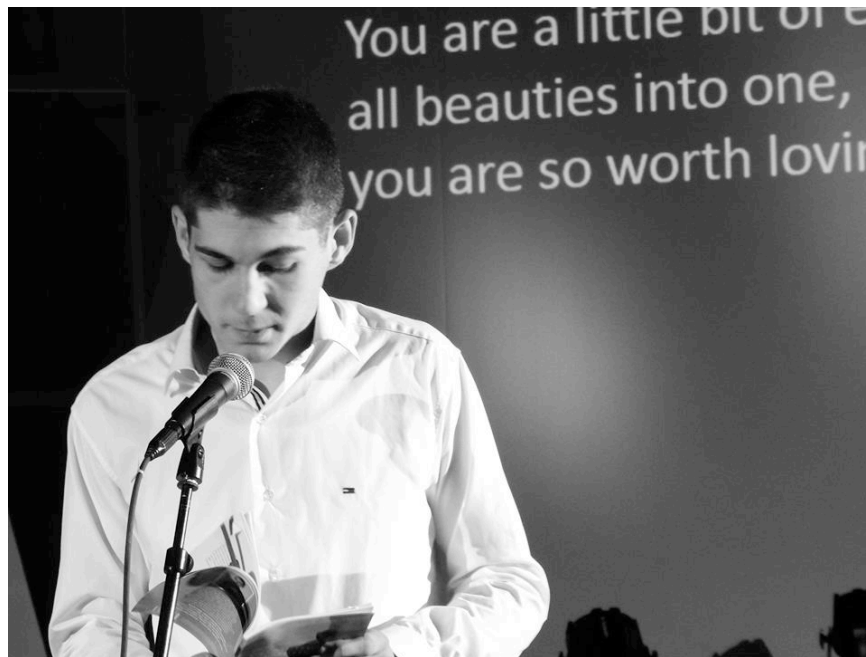

Cnuasach Dánta
le
Viktor Jakimovski
(Réamhrá le Marija Makeska)

focaileile
|||

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

drugizborovi
|||

Réamhrá le Marija Makeska

Is cúis mhór áthais saothar file ar nós Viktor Jakimovski a léamh, atá furasta a thuiscint, atá an-mhionsonrach agus pointeáilte. Cuireadh i láthair agus tiomsaíodh a shaothar don tionscadal Focail Eile (tionscadal Eorpach a fhaigheann tacaíocht ón gCoimisiún Eorpach) in earrach agus i samhradh na bliana 2016 i dTír na mBascach leis an sprioc teangacha beaga agus mionlaigh a chur chun cinn, teangacha mar an Mhacadóinis. Cuireadh an tionscadal i gcrích in Donostia/San Sebastian ar feadh dhá mhí agus le linn dó a bheith ag fanacht ansin bhí an deis ag Viktor a fháil amach faoi chultúr agus faoi thraidisiúin na Bascaise, agus a scríobh agus é féin a chur in iúl ar bhealach cruthaitheach.

Is iad na dánta seo a leanas a shaothar agus cuireadh cuid acu i láthair le linn dó a bheith in Donostia. Tá siad álainn agus spéisiúil le léamh, agus is cóir iad a léamh roinnt uaireanta lena thuiscint cad é atá sé ag iarraidh a rá.

Tá “Dathdhall” faoi fhear cailte a mhaireann dathdhall ina sheachmall féin.

Tá “Tá Do Thábla Saor” faoi dhaoine a bhíodh ag ól i gcuideachta a chéile san am a chuaigh thart ach atá scartha anois, agus tá an file ag tabhairt a seanlaethanta suáilceacha chun cuimhne arís.

Is é atá “Faoinár Spéir” an solas a fhanann ar fhíor na spéire tar éis dó éirí dorcha.

Is é atá in “Roimh Bhrionglóid” ná brionglóid faoi shaol níos fearr amach anseo.

Tá “Fearthainn” faoi dheoir fearthainne a thiteann isteach sa bhithsféar le bheith mar chuid de, le beatha dhaonna a bheith aici ann.

Tosaíonn “rialacha (neamh)scríofa” litir úr faoin saol, agus faoin ngrá.

In “Iad Siúd a bhFuil a Fhios Acu, Tá a Fhios Acu” lorgaítear focail, freagraí ar cheisteanna faoin saol.

In “Dún”, deir sé gur cuimhin leis rud éigin ina shaol.

Tá “Thú” faoi rud a ndeir an t-údar faoi gur “fiú é a ghráú” agus atá ina chuid dá shaol féin mar dhuine atá cóngarach.

In “Téimid ar Aghaidh” tráchtar ar leanúint ar aghaidh ag siúl chun tosaigh, is cuma cad iad na tosca.

In “Má Fhiafraíonn Tú Díom Riamh” tá an t-údar ina sheasamh gan bhogadh os comhair duine éigin faoi thost síoraí maidir leis an gceist an bhfuil grá aige don duine seo.

In “Cinniúint – Aislingí” bréagnaíonn sé é féin lena bhfuil dearfach agus diúltach in aislingí agus i gcinniúint.

Is é atá in “Tá Tú Ansin, an Áit a bhFuilim” aisling an údair do dhuine a bhfuil grá aige dóibh agus tá an duine seo gach áit ina aigne choinsiasach agus fhochoinsiasach. Tá an duine seo níos tábhachtaí don údar ná mar a bheadh sé in ann scríobh faoi, mar sin is é sin an fáth nach scríobhann sé aon rud riamh.

AN DATHDHALL

Ní féidir leis an tost
smaoineamh a labhairt amach
níor úsáid mé leabhair dhathúcháin riamh
ní dhearna mé ach criáin a bhriseadh
le go gcruthóinn m'fhearúlacht
seolaim idir dhá thonn
cónaím i dtrí mhuir
braithim caillte sa teitheadh
i bhfad ó shin stad mé de bheith ag lorg na creiche
is seachmall é mo shaol
le gur féidir liom teacht slán ó m'anord féin
tá mo shaol chomh simplí casta sin
nach bhfuil ach an dá dhath ann

TÁ DO THÁBLA SAOR

Pacaya. Cé a chrothnódh thú
Nuair a thiocfadh tonna eadrainn
nuair a ghealfadh laethanta orainn
nuair a d'imeodh longa
cé a chaomhnódh cuimhní?
Arkupe!
abair na hoícheanta a chaitheamar ansin
abair na fírinní a d'ólamar ansin!
Mallacht ar an tír allúrach
feasta níos mó ná áilleacht.
tusa, a thug an fhírinne dom,
conas is féidir thú a scríobh isteach sa dán seo
nuair nár inis tú d'ainm dom fiú?
Ní ghlaofainn aon ainm ort,
Abraidís go bhfuil mé ar mire
nuair a ghlaeim ort faoi thost.
A chara ceithre-chosach liom,
is eol dúinn beirt
nach féidir le ham na gloiní folmha
a líonadh
nó na cinn nua atá lán
ár ré a thabhairt ar ais.
Pacaya, Arkupe!
Arkupe, Pacaya!
Cosúil liom féin agus an fhírinne
cosúil le fíon agus filíocht.

FAOINÁR SPÉIR

Sa solas seo
caillimid focail
faoin spéir seo,
cruthaímid scéalta
le húdar a thabhairt
dár mbeithinse.
Is é an dorchadas
ár gcumhacht dheireanach
ár bhfaitíos is mó
ár n-uas-
siabhrán
gurb é a thig ina dhiaidh
solas nua.
frithchaitheann fíor na spéire
an t-am ina bhfuilimid inniu,
is ionann gach rud atá ann
agus ár ríocht bheag
mar a lorgáimid
go léir ár saoirse féin;
áit nach bhfuil spiorad agus am
ach ina n-aon
a fhad is go bhfuilimid de réir a chéile
ag cailleadh greama ar ghathanna
ár gcolainne.

ROIMH BHRIONGLÓIDÍ

In uaireanta na hoíche
nuair a ritheann ár bhfuil fuar
cuimhní, íomhánna, mothúcháin
In uaireanta na hoíche
nuair a chaillimid an mhaidin
ag súil le todhchaí níos fearr
Nuair a amharcaimid ar an uaireadóir
agus, go réasúnta socair
déanaimid gairdeas roimh
chéad éirí eile na gréine
Nuair is cuma linn
cé a bhí ionainn
nó cé a bheas ionainn
In uaireanta úd na hoíche
Ní mhairimid ach don mheandar
comhairimid leis na réaltaí
agus an ghealach
fad soicinde óna chéile
agus le smaointe póirseáilte sa tsíoraíocht
mairimid tríd an mbrionglóid
sula mbíonn sí againn fiú.

FEARTHAINN

An comhartha í
go bhfuil uaigneas ar na spéartha
Nó gan í ach ina himeartas
buile osnádúrtha deora fearthainne –
cé acu ar dtús a bhainfeadh an talamh amach?
Greannmhar
Dá mba dheoir feartainne mise
Níor mhaith liom riamh
titim
agus a bheith mar chuid den anord
ar a dtugtar *saol daonna*.
Dá mbeinn i mo dheoir fearthainne
bheinn mór leis na héin
agus inairde taobh lena saoirse.

rialacha (neamh)scríofa

Is mian liom tosú

litir shaoil úr.

Ba mhaith liom mo laethanta

a bheith ina bhfilíocht neamhscríofa

atá gach duine in ann a thuiscint.

Ba mhaith liom mo mhaidneacha tosú

le ceannlitir,

agus nuair a thiteann an oíche

agus a bheidh an dorchadas i réim

ar spás

ba mhaith liom gur las mé solas an bhalla

ba mhaith liom gur ghluais mé liom ag sníomhadh

teachtaireachtaí nua grá

faoi mo réalta áidh.

Dá dtabharfá faoi deara, seans,

botún clógrafaíochta

ná bíodh drogall ort an litir

a iompú.

Ansin tá sé scríofa –

Is é an t-aon phrofléitheoir an saol féin.

Freagairt ar an Tiomnú Leathanach 49
(Iad Siúd a bhFuil a Fhios Acu, Tá a Fhios Acu)

Dá mbeadh na focail ar eolas agam
d'fhéadfainn
an neamhscríofa
a chruthú...
Braithim anois folamh taobh istigh
ar nós an mhic tíre
ag lorg
creiche
Lorgáim na focail
atá i bhfolach áit éigin in uaigneas.
Fiú díreach anois, níl a fhios agam fós cá lorgóinn iad.
B'fhéidir i ndomhan eile
bheadh stair níos fearr cruthaithe ag an saol?!
A lán ceisteanna fágtha inár ndiaidh,
san am doiléir seo –
cruthaímid ár solas féin.
Ó a shaoil!
Nach náireach a fhiafraí:
Cén fáth ar scar tú ár gcosáin róluath
nuair a bhí sé i ndán dúinn a bheith inár n-aon?
Fiú agus sinn inár dhá leath
scoilte...

Dún

Tá mé i bhfad ró-óg le haghaidh gealltanais mhóra
a théann do chroí
ach mar a bheadh cú dílis ann tá tú ag súil liom a bheith.
Ná déan díom
bréagphictiúr ar crochadh
ar an mballa le stróiceadh anuas.
Bhí, beidh, tá laethanta
ann
nach ndéanfaimid dearmad orthu choíche.
Pléisiúrtha go leor dúinn.
Ach ag ligean don chinniúint
mo shaol a phleanáil
thiontaigh mé i mo dhún
amanna
i d'éagmais.

Téimid ar Aghaidh

D'fhéadfaimis corrúair seasamh ar
bhladhaire the nach stadfaidh de
bheith ag dó ár gcos.

Ach téimid ar aghaidh,
mar in éagmais teasa laistigh

beidh ár saol ina

scéal reoite

faoi bhrat ceo

ionas nach féidir linn súil a leagan

ar an áilleacht timpeall orainn

lasmuigh den bhrat tiubh

a chaolaíonn ár ndearcadh.

Má Fhiafraíonn Tú Díom Riamh

Má fhiafraíonn tú díom riamh

Ar ghráigh mé thú riamh

i mo sheasamh a bheinn, go simplí, ag stánadh.

Bhéinn ag stánadh ort, agus i mo cheann

bheadh freagraí éagsúla ag suaitheadh

ach leanfainn ar aghaidh

ag stánadh go ciúin.

Go deimhin...

Níl i mo fhreagra ach ciúnas síoraí.

Má Fhiafraíonn Tú Díom Riamh

Má fhiafraíonn tú díom riamh

Ar ghráigh mé thú riamh

i mo sheasamh a bheinn, go simplí, ag stánadh.

Bhéinn ag stánadh ort, agus i mo cheann

bheadh freagraí éagsúla ag suaitheadh

ach leanfainn ar aghaidh

ag stánadh go ciúin.

Go deimhin...

Níl i mo fhreagra ach ciúnas síoraí.

Cinniúint – Aislingí

Tá aisling againn den sonas
ach mairimid míshona.

Tá aisling againn den saol
ach tá án saol ag glao faoi choim ar an mbás inár bhfochair

Tá aisling againn den solas
ach níl sa solas ach dorchadas.

Tá aisling againn den só
ach níl sa só ach anó!

Tá aisling againn den Pharthas
ach tugtar go mistéireach sinn
os comhair ghéataí lfrinn!

Tá aisling againn den todhchaí
ach tá anamnacha againn nimhithe le cuimhní!

Cén fáth nach stadaimid go díreach de bheith ag déanamh aislingí?!

Tá Tú Ansin, an Áit a bhFuilim

Anois, ní féidir liom teacht ort
i measc leathanaigh scríofa
na filíochta.

Níl aon mheafair díotsa ann,
ach, hé, ní féidir na rudaí is
fearr a scríobh síos.

Ní fiú iad a bheith

faoi dheannach agus ligthe i ndearmad ar feadh na mblianta
ag léitheoir dúthrachtach
a d'imeodh uait a luaithe is
a d'iarrfadh a chairde air breith ar dheoch leanna.

Is tusa a dtagann asamsa
nuair a bhím ar meisce
agus gach ní amaideach a dhéanaim agus mé stuama.

In amanna, nochtann tú i dtaibhreamh –
cúis amháin eile

codladh rófhada inniu dála gach lá eile
agus a bheith ag iarraidh go ndéanfadh an stiúrthóir
ár radharcna arís uair amháin eile.

Cé mhéad meangadh gáire atá ag teastáil ó dhuine
le go mbraithfidh siad sona go leor?

I do chuideachta is leor nóiméad amháin
le mé fhéin a chailleadh in aoibhneas síoraí.

I do chuideachta, níll ciall le díomas
agus is fánaí ar fad

gach iarracht a dhéanaim

rith ar shiúl uait fiú ar feadh nóiméid.

Is tú an chomhbhá nach n-éilíonn leasú
le bheith i d'iomlán eisceachtúil fileata.

Is tú mo neamh-chomhfhios, ach is fíorannamh, ar a drochuair,
a scríobhaim agus mé stuama.